

PAKELIUI Į VILNIŪ - Krepšininkai žygiuoja į Sabena oro linijos centrą New Yorko Kennedy aerodrome, iš kur jie išskrido į Lietuvą.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

Jie išvyko į Lietuvą rungtyniauti

Edvardas Šulaitis

Rugpiūčio 15 d. išėmė Lietuvos gyvenime liks istorine data, nes tą dieną grupė Amerikos lietuvių krepšininkų iš Chicagos pajudėjo Lietuvos link. Pusmetis sunkaus darbo, grasinimai, gėdinimai graudenimai buvo įveikti ir kuomet krepšininkai Chicagos O'Hare aerodrome sėdo į United Airlines lėktuvą, kai kurių akyse matėsi ašaros. Tai buvo džiaugsmo ašaros, kurios trykšta, kuomet nugalimos kliūtys, kuomet įveiktas vieno kieto darbo etapas, 10 sportininkų, kurių tik trys yra matę savo tėvų

žemę, trys -- ši pasaulį išvydę jau pakeliui į šią laisvės šalį, o likusieji gimusieji Dėdės Samo žemėje, buvo dienos herojai. Jie išvyko ieškoti Lietuvos, susitikti su Lietuvos jaunimu, nuvežti jiems dalelę Vakarų pasaulio -- dovaną, kurios tenykščiai žmonės ilgisi.

Dar valandą prieš išvykimą O'Hare aerodrome rikiavosi sportininkai, jų palydovai ir išlydėti atėjusieji tautiečiai. Spraksėjo foto ir filmavimo aparatai, mezgėsi kalbos tarp vykstančiųjų ir pastliekančiųjų. Girdėjosi šūkių -- geros sekmės tėvynėje, parvežkite mums Lietuvos žemės!

ATSISVEIKINIMO RUNGTYNĖS

Pirmadienio vakare Amerikos lietuvių krepšinio komanda, vykstančioji į Lietuvą, turėjo pirmąsias ir paskutiniąsias rungtynes Amerikoje. Kadangi komandos žaidėjai gyvena plačioje Amerikoje, jie visi į Chicago suvažiuoti tegalėjo tik paskutinėmis dienomis, tad jiems bendrų trenerių nedaug buvo galima duoti. Tik 3 paskutines dienas buvo bendrai treniruotasi St. Joseph kolegijos patalpose (ten, kur dėsto vienas iš išvykos organizatorių dr. T. Remeikis).

Tęsiama 6 psl.

Newyorkiečiai išlydėjo sportininkus į Lietuvą

Jonas Valaitis

Rugsėjo 15 d. 7 val. vak. Kennedy International aerodrome iš United Airlines lėktuvo išlipo iš Chicagos išvykusių 16 lietuvių sportininkų. Juos New York'e sutiko didokas būrys: sportininkų, visuomenininkų, laikraštinių, fotografų, pažįstamų ir nepažįstamų.

Vyrai - rinktiniai, gražūs, aukšti, jaunatve trykstantieji.

Kelionėje sportininkus globojusios United Airlines palydovės nenori tuoj jų perduoti lietuvių sutikimo komiteto globai, bet pasiryžo pačios, lėktuvų bendrovių vidaus susisiekimo autobusu-kais, palydėti į kitą aerodromo pusę, į Sabena belgų linijos centrą.

Prie Sabena patalpų laukė kitas būrys lietuvių. Keli tik iš tolo stebėjo. Buvo ir štam skridimui nepalankių laikraščių atstovų. Bet pasi-sveikinimuose, be fotografuojant, pasikalbant, kitiems nuėjusiems į barą troškuli nuraminti, jie dingo miniose žmonių ir daugiau nebuvo pastebėti.

Sportininkai dėvėjo tamsiai mėlynos spalvos uniformas. Atrodė daugiau į jūrų ar aviacijos karininkus panašūs. Švarko kairėje pusėje prie atlapo ant kišenės skyde gražus ženklelis. Gedimino stulpai išsiuvinėti auksinės spalvos siūlais ir Amerikos žvaigždės bei vėliavos juostelės

raudonos, baltos, mėlynos spalvos šilku.

Pasitvarko dokumentaciją. Vieni jiems pagelbsti, kiti trukdo. Bet jie... sportininkai kantrūs, mandagūs.

Į savo globą juos tuoj nori perimti jau Sabena patarnautojos. Bet mandagiai paprašytos, juos sutiko "paskolinti" jų globėjams, pažadėjusiems išvykstančiuosius svečius po kelionės iš Chicagos atgaivinti.

Prie transatlantinio lėktuvo sportininkai turėjo pasižadėti būti lygiai 9:30 ar anksčiau.

Paruoštais automobiliais jau jų laukė vežti vaišėms. Santariečiai - šviesiečiai, su Gureku ir kitais priešaky, pasirinktiems svečiams padalino kvietimus ir už 25 minučių - atsiduriame netoliese esančiose dailininko Vytauto Jonyno meno studijoje, 182-39 Jamaica Ave., Hollis, N. Y. Jų viena atrodo panaši į gražią dirbtuvę, kita į raštinę, o trečioji - tikra koplyčia, su įvairiais bažnytiniais ornamentais, Kristaus ir kitokiomis šventomis statulėlėmis, kryžiais, kryželiais.

Ilgas stalas nuklotas užkanda. Bet neformalu. Jonynaitė ir Zauniūtė su Jonyno štabu svečius greitai suspėjo aprūpinti maistu, rankose, tarytum išdygo, po

Tęsiama 12 psl.

Į lėktuvą skubančiam krepšininkų komandos vadovui Rimantui Dirvonui Vienybės atstovas Jonas Valaitis linki laimingos kelionės ir sėkmės.

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS

1967 M. RUGSĖJO 2 D. (šeštadienis): 10 val. -- krepšinio turnyro pradžia Verdun Catholic High sporto salėje, 6100 Champlain Blvd., Verdun. Dalyvauja Kanados Lietuvių sporto klubų vyrų komandos.

1 -- 3 VAL. P. P. -- latsvųjų lietuvių meninių vienetų pasirodymas Expo 67 Palestre Ste. Helene (Piste et Terre -- Plein, arba Track and Field, oficialiame Expo 67 vadovo 21 puslapy pažymėta Nr. 359)

7:30 VAL. vakaro -- balius, šokiai ir iškiliosios Kanados lietuviškos rinkimai Paul Sauve arenoje, Pie IX Blvd, ir Beaubien g. kampas (išėjimas iš Pie IX). Bilietai gaunami prie įėjimo, kaina \$2.50.

1967 M. RUGSĖJO 3 D. (sekmadienis): 11 val. -- pamaldos R. katalikams Expo 67 bažnyčioje St. Catherine ir St. Denis gatvių kampas, įėjimas iš St. Denis. Mišias laiko Jo Eminencija Montrealio Arkivyskupas Kardinalas Paul Emil Leger, pamokslas Jo Ekselencijos Vyskupo Vincento Brizgo.

11:30 VAL. -- pamaldos evangelikams šv. Jono Huteronų bažnyčioje 3594 Jeanne Mance St. Pamaldas laiko kun. A. Žilinskas.

2:30 VAL. p. p. -- Aktas ir koncertas Salle Claude Champagne, 200 Bellingham Road (kampas Mount Royal Ave., į rytus nuo Montrealio universiteto). Programoje: Metropolitan Operos sol L. Sukutė, Hamiltono tautinių šokių grupė "Gyvataras" ir Montrealio Aušros Vartų parap. mišrus choras. Bilietai pašauksiemis \$3.00, jauniui ir studentams \$1.50, gaunami prie įėjimo.

6 -- 8 VAL. V. -- latsvųjų lietuvių meninių vienetų pasirodymas Expo 67 Bandshell "E", netoli Kanados paviljono, šalia Ontario paviljono.

10 VAL. V. -- jaunimo pasilinkėminimas -- šokiai šv. Kazimiero parap. salėje, 3426 Parthenais St.

XIII-slo KLD Rengimo Komitetas.

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS REIKALAI

INFORMACIJOS BIURAS: Atvykstantiems iš toliau padėti Montrealyje šeštadienį, rugsėjo 2 d., nuo 8 val. ryto iki 8 val. vakaro veiks informacijos biuras A. V. parap. salėje, 1465 De Seve St., Montreal, tel. 768-0037. Kitu laiku ir nakvynių reikalais prašome kreiptis pas J. Adomaitį, 591 Gerat St., La Salle, Que., tel. 366-7639.

LEIDINYS: Yra išleistas gražus 13-sios KL Dienos leidinys -- programa. Redaktorius J. Šlaučiulis. Taip pat išleistas gražus prie mašinos lango lipinti ženklelis -- vytiš, dailininkų T. Vallaus ir R. Bukausko darbo. Leidinį ir ženklelį kviečiame įsigyti prie įėjimo į parengimus.

LĖSOS: Šios neeilinės Lietuvių Dienos paruošimas pareikalavo nemažai lėšų. Laukiame, kad Kanados ir Amerikos lietuviai prisidės nors ir nedidelėmis aukomis. Tam reikalui Montrealio Lietuvių Kredito Unijoj "Litas", 1465 De Seve St., Montreal 20, Que. atidaryta sąskaita Nr. D-1344. Aukas prašome siųsti "Litui" minėton sąskaiton.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPĖS: Expo pasirodymuose dalyvauja sekančios tautinių šokių grupės: "Grandis" ir Jaunimo Centro -- iš Chicagos, "Šlainė" -- Detroito, "Gyvataras" -- Hamiltono, "Baltija" -- Londono, Ont., "Gintaras" -- Toronto, "Sėduva" -- Waterburio ir Montrealio Skautų Vyčių. Šokiams groja Montrealio tautinių instrumentų orkestras, vadovaujamas Z. Lapino. Expo pasirodymuose taip pat dalyvauja sol. A. Keblys ir Montrealio Aušros Vartų parap. mišrus choras.

Haven Realty

Perkant - Parduodant Namus ar Išnuomojant Butus
Apraudos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirktiui piniginių perlaidu (Money Orders) ir įvairiausiai kitais reikalais, - kreipkitės į

HAVEN REALTY & INSURANCE
87-09 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N.Y.
VI. 7-4477

Joseph Andrusis Travel Bureau
BILIJETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO
PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.
Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

* Marijonos Reipaitės-Magellenės gintarų rinkinį Brocktone turėjo progos pamatyti spaudos reporteriai. Tai gal vienas didžiausių rinkinių ne tik Brockton, Mass., bet ir visoje Amerikoje. Ji turi surinkusi 107 įvairiausių gintarinius papuošalus. Pradėjo rinkti prieš 40 m., kai kun. Čaplikas 1927 m. iš Lietuvos parvežė jai gintarinius karolius. Nuo to laiko vis rinko, gaudama gintariškių dalykų iš Lietuvos. Nemažai jų parsivežė iš Lietuvos, kai joje lankėsi 1966 m. Tada, jie amerikietę vėl gintarais apdovanojo.

* Nijolė Svederskaitė atvyko iš Lietuvos apsigyventi pas tėvą Miką Svederską į Detroit, Mich. Svederskienė prieš keletą metų Lietuvoje mirė.

* Dr. Romualdas Sakalas iš Cleveland, Ohio, baigė medicinos mokslus Western Reserve universitete ir, vedęs D. Maurukaitę išvyko Richmond, Va., atlikti praktikos Medicinos kolegijoje.

* Vida Auglytė matematikoje gavo magistro laipsnį Cleveland, Ohio.

* Vladė Butkienė gavo bibliotekininkės magistrės laipsnį Cleveland, Ohio. Jos sūnus Gediminas baigė inžineriją.

* Dr. Martynas Anysas, yra parašęs apie Mažąją Lietuvą veikalą, pavadintą "Senprusių giminių kovos su vokiečių riterių ordinu nuo 1230 iki 1283 m." Knyga bus apie 300 puslapių su dviem anų laikų žemėlapiams. Išleis Mažosios Lietuvos Lietuvių draugija Chicagoje. Prenumeruotis po \$10 jau dabar galima, siunčiant užsakymus: Dr. M. Anysas, 37 Delaware Ave., Toronto 4, Ont.

* Poetas Vladas Šlaitas, iš Londono, keliems mėnesiams atvyksta į JAV. Jo poezijos knygą leidžia Lietuvių Enciklopedijos leidykla Bostone.

* Gary Matallonis, iš Euclid, Ohio, 26-tam muzikos festivalyje Cedar Point, pasaulio čempionate laimėjo pirmą vietą kaip solo akordeonistas.

* Inž. Julius Jodelė, buv. Lietuvoje profesorius Prano Jodelės sūnus, Los Angeles, Cal., projektuoja įvairiausių aparatų erdvės satelitams.

Port Richey, Florida, 30 mylių į šiaurę nuo St. Petersburgo, įsikūręs "Pajūriais pamarišais" knygos autorius Alfonsas Nevardauskas, jau ketveri metai ten gyvena. Petras ir Stasė Rullai iš Chicagos, nuo Pow Wow Michigano atsikėlė Sofija ir Juozas Gardauskai-Gardai. Norintieji šią Lietuvių koloniją savo apsigyvenimu padidinti, kreipiasi į Petrą Rullą, 626 Sunset Blvd., New Port Richey, Fla., 33552, jie laukia gerų lietuvių kaimynų, kuriems žada padėti ir namus surasti.

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS RENGIMO KOMITETO dalis: sėdi iš kairės - J. Šlaučiulis, išdėninkas ir L. D. leidinio redaktorius; Tėvas K. Pečkys - pamaldoms; R. Verbyla - komiteto pirmininkas; S. Kęsgalla - I vice pirm., - koordinatorius. Stovi iš kairės: J. Ladyga - baliaus komisijos pirm., J. Adomaitis - nakvynių komisijos pirm., dr. P. Lukoševičius - koncerto ir expo 67 pasirodymų komisijos pirm., A. Mylė - sekretorius. Nuotraukoje trūksta - dr. kun. F. Jucevičiaus, A. Norkeliūno - II vice pirm., R. Otto - sporto reikalams ir V. Zubo - spaudos informacijos reikalams.

ARGENTINOJE

SLA PAMINĖJO SAVO 53 METŲ SUKAKTĮ

Liepos 15 d. Susivienijimas Lietuvių Argentinoje paminėjo savo veiklos 53 metų sukaktį.

Įeinant į salę, svečiams buvo prisegti trispalviai ženklukai ir įteiktos gražios, A. L. Balso spaustu-vėje atspausdintos programos. Albinui Arlauskui atidarius minėjimą, sugiedojus Argentinos ir Lietuvos himnus ir susikaupimo minute pagerbus mirusius SLA narius, platesnę kalbą pasakė SLA pirm. inž. Pranas Aleškevičius.

Nuo draugiškų organizacijų sveikino: L. J. Mičiūdas -- A. L. Centro; Pr. Dulkė -- Nemuno; Pr. Ožinskas -- A. L. Balso; P. Gudelevičius -- Laiko; stud. H. Levanavičius -- Rambyno; G. B. Macaitienė -- Birutiečių; K. Mišūnas -- šv. Cecilijos choro ir Lietuvos Aidų radio val.; Jonas Čikštas -- ALOS Tarybos vardu. Ona G. Ožinskienė pasveikino savo sukurtu eilėrašėčiu.

Sveikinimų protarpiais populiarius dainininkas A. Šimaitis padainavo linksmy dainelių, o O. G. Ožinskienė su M. Baršausku -- dueta. Jiems akordeonu pritarė stud. L. Rudėnas.

Visi puikiai nusiteikę laukė "Uošvės!" Vieno veiksmo komedija -- "Uošvė į namus -- tylos nebebus" daugelio ne kartą matyta, o ne vienam joje ir vaidinti teko. Bet vien nekantriai laukė, žinodami, kad ši kartą vaidina visi Argentinoje gimę artistai, jaunoji karta, dabar jau šeimų tėvai ir antros bei trečios kartos vaikų motinos.

Dainininkai ir vaidintojai publikos buvo labai šiltai sutikti.

Dekoracijos ir sceną buvo be priekaištų. Sudarė tikro teatro įspūdį. Jautėsi, kad į tą darbą įdėta daug sielos. Visų vaidintojų kalba grynai lietuviška, aiški. Pati vaidyba puiki. Svarbesnius momentus nufotografavo Arg. L. Balso leidėjas Pr. Ožinskas, o stud. A. Delininkaitis vaidinimą įrašė į magnetofono juostas.

Visą naktį viršuje, mažojoje salėje svečiai, o vėliau ir programos atlikėjai buvo vaišinami. Vaišių metu jaunimas padainavo gražių lietuviškų dainų, kartu su soliste Zuzana Valadkaite.

P. S.

POLISH HAM
PRODUCT OF POLAND
WISNIA WAPNIAK POLSKA

PATS GERIAUSIAS
Tikrai importuotas
LENKIŠKAS KUMPIS
yra nusipelnęs ši

kokybės simbolį.

Palangoje šią vasarą... Apskaiciuojama, kad šiuo metu ten vasaruoja apie 100,000 žmonių iš visos sovietijos.

STEBĖTOJO PASTABOS

Keli laikraščiai Lietuvoje paminėjo kompozitoriaus C. Sasnausko, sukūrusio plačią lietuvių dainuojamą "Kur bėga Sešupė", 100 metų gimimo sukaktį. C. Sasnauskas gimė vargoninko šeimoje Kapčiamiestyje, o mirė vargoninku Petrograde, kur praleido pusę savo gyvenimo, bet "su Lietuva jį siejo giliausi ryšiai: kilmė, aktyvus tautinis apsisprendimas, kūryba ir visuomeninė veikla. Beveik kiekvienais metais Sasnauskas stengdavosi užsukti į savo gimtąjį Kapčiamiestį, aplankyti motiną ir artimuosius". Taip pasakoja Vilniuje einas Kultūros barų žurnalas. Toliau rašo:

so, ir kai dešimtą valandą vakaro prie durų pasigirdo skambutis, liepė pasakyti, jo nesą namie. Tačiau atėjus pasirodė Juozas Žilevičius, jaunas vargoninko padėjėjas ir konservatorijos studentas. Jį Sasnauskas mėgo ir visada priimdavo. Taigi, liepė kvieisti vidun, ir dar geras dvi valandas juodu su Žilevičium, užsitarę kambaryje, skambino fortepijonu ir dainavo lietuviškas dainas. Po dvylikos išlydėjus svečią, Sasnauskas nebegulė, neramiai vaikščiojo po kambarį. Tą naktį ištikęs širdies smūgis nutraukė jo gyvenimą.

Amerikoje jau kai kurie lietuviai gavo Olandijoje anglų kalba išleistą Wisconsin universiteto istorijos prof. Alfredo Erich Senno veikalą "The Great Powers, Lithuania and the Vilna question, 1920-1928."

Pr. Čepėnas sprendžia: "Literatūrą ir archyvinę medžiagą autorius objektyviai sunaudoja, nušviendamas painią Vilniaus problemą, kuri po Pirmojo pasaulinio karo ilgai kvaršino Didžiųjų valstybių ir Tautų Sąjungos diplomatus." Knyga išleista pernai, 240 psl.

Indėniško vardo vasarvietėje prie Chicago įvyko antra "varpininkais" save besivadinančiųjų lietuvių konferencija. Istorikė dr. Sruogienė skaitė paskaitą apie pasaulėžiūrų ir ideologijų atsiradimą lietuviuose, o Z. Dailidka kalbėjo apie visuomenėje vis labiau aktualėjantį iševio lietuvių su lietuviu Lietuvoje santykiavimo galvosūkiu. Ką sakė ir kaip dalyviai atsiliepė -- spaudoje dar neparyškinta.

Privačių Amerikos piliečių elgesys, santykiaujant su lietuviais Lietuvoje, neturi jokios reikšmės Amerikos nepripažinime Lie-

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

tam tikras lietuviškojo veikimo trafaretas. Jei lietuviškajam veikimui kada nors iševioje bus lemta sunykti, tai LB pajėgi tą sunykimą valandą dešimtmečiais nutolinti. Taigi, iš esmės būtų tik nesupratimas, jei kas, būdamas patriotu, LB judėjimo neįvertintų ar jį mėgintų paneigti. II. O visgi iševioje žinome tūkstančius lietuvių ir dešimtis jų organizacijų, su LB nepalaikančių jokių ryšių. Tai -- vadinamieji pažangieji. Čia yra stambūs LB nesupratimas, nes tų pažangiųjų tarpe yra labai daug lietuviškojo patriotizmo. Tuo būdu veikia iševioje du lietuvių frontai ir viens kitam nieko gero nelink. Tikra tragedija, nes žodis "tragedija" yra kilęs iš graikų kalbos ir reiškia maždaug ožiškumą. Taigi, du frontai yra ožiškumo reiškinys, išaugintas lietuviškųjų veikėjų pažūrų staurumo. Krikščionių tarpe Rytų ir Vakarų Bažnyčios prieš tūkstanti metų išsiskyrė ir tik mūsų dienomis apsižiūri, kad krikščionims žalingas išsiskyrimas įvyko maždaug dėl ožiškumo, dėl užsispyrimo, pasaldinto kitomis žmogiškomis silpnėmėmis. Dvi lietuviškos iševioje lietuvių tautai nėra naudinga. Lietuvių Bendruomenė, kaip visų lietuvių judėjimas, turi siekti nors dalinio šių abiejų lietuvių apjungimo, bent kai kuriose srityse bendradarbiavimo.

III. Lietuvių Bendruomenės vadovai neina visų lietuvių apjungimo keliu, net praktikuoja "išmetimus iš bendruomenės". LB pasidarė tuo būdu vienos doktrinos

garsia kalbų, į visų lietuvių apjungimą duris pilnai užtrenkusi. PLB seimas, kaip ir visa PLB, nėra visų lietuvių, o tik vienos doktrinos išpažinėjų seimas. Gailai, jį seimą atstovus rinkus gerai orientuota visuomenės dalis. Jei per neįtikimą nesupratimą būtų išrinktas kas nors ne toks, kokių seime reikalinga, tai štai paragrafas:

-- Atstovavimo teisę seimas savo nutarimu gali atimti atstovui, kuris kenkia lietuvių tautai arba yra priešingas Lietuvos nepriklausomybei. --

Teoretškai šis paragrafas skamba gan gražiai. Praktikoje žinome, kaip kartą PLB valdyba organizavo lietuviškųjų laikraščių redaktorių suvažiavimą. Bala žino, turbūt, dėl šitokio gražaus paragrafo ar gal Draugui grasinančiai pareikalavus. Vienybės redakcija nebuvo pakviesta. Su tokio mentalitetu skaitantis ir pačiam esant dėl savęs tikram, kad nekenkia nei lietuvių tautai, nei nesu priešingas Lietuvos nepriklausomybei, vis tiek į tokį seimą nei su rinkimais, nei su įgaliojimo būdu gautu mandatu eiti gali būti nedrąsu. Mat, čia vieno nusistatymo lietuviai yra privileijuoti prieš kito nusistatymo lietuvius.

IV. Lietuvių Bendruomenė neturėtų bijoti lietuvių. Iš praeities stiprybę semiant, reikia priminti, kad ir 1917 metais konferencijoje lietuviai nesutarė dėl nepriklausomybės. Net trys nepriklausomybei priešingos frakcijos seimą tada apšleido, bet dėl to nesugriuvo teisingas reikalas. LB rinkimuose balsuojame, šį judėjimą palaikome ir remiame, bet ne dėl to, kad LB praktikuoja net kelių aukštų skrynin-gus.

mes

taisę "komisarai. Aistis, be abejonės, prisimena Kauno dienas, kada po Žaliąjį Kalną laipiodamas garsiai deklamavo rusiškai Majakovskio eilėraščius, nes to meto Lietuvos poetai visi buvę "fe", todėl gal prisimins ir rusų partarę "po odiožke vstriečajut, po umų provożajuť" (pagal drapanėlę pasveikina, pagal protą išlydi).

***

Pilnai suprantame Aisčio nenorą sueiti su gražiai pasirėdžiusiais komisarais, bet negalima suprasti jo nenoro sueiti su žmoniškai ir kultūringai apsirėdžiusiais styginio kvarteto lietuviais, kurie juk ir protu skirtingi nuo anųjų. Iš to nesuprantamo nenoro, tur būt, atsiranda ir jo dūrimas pirštu į dangų posakiu: "Bendradarbiavimas prasidėjo kur kas prieš Juozo Tysliavos pareiškimus ir pasibaigs su okupacija." Ne jau Amerikos lietuvių iš tikrųjų nutrauks pirma Tysliavos pradėtą "bendradarbiavimą" kaip tik okupacija pasibaigs. Mes manome, jie dar labiau jį įsmarkins! Labai dėsnigai Aistis savo širdies šauksmą baigia posakiu: "Žmogus, kuris praranda savigarbą, viską praranda." Išsižadėdamas susitikti su lietuviais, kurie ir žmoniškai rėdosi ir protu skiriasi ir kurių Lietuvoje vis gausėja, nes tūkstančiai išėina aukštus mokslus, Aistis tik paskelbia, kad, iš tikrųjų, jis jau viską praradęs, todėl vargiai supras, kad prie kalinių tegalima per administraciją prieiti. Tiek smagu, kad jis dar žavisi paveikslais. Šie, kaip kada, turi kultūrinio poveikio, ir žmogų auklėja.

tuvos okupacijos. Tai paryškino valstybės departamento pasekretorius Stoessel, atsakydamas bendruomenininkui Julijui Smetonai ir Studentų sąjungos pirm. K. P. Žygiui. Sakė: Nepripažinimo politiką tegali pakeisti tik vyriausybės išakmus pareiškimas, ne privačių Amerikos piliečių veiksmai.

Raimundą Mieželį, Amerikos Lietuvių Taryboje atstovaujantį Santarą-Sviešą, Tarybos posėdyje nutarė už organizavimą sportininkų išvykos į Lietuvą iš Tarybos pašalinti. Pašalintojai Tarybos posėdyje buvo šie: A. J. Rudis, dr. K. Sidlauskas, E. Bartkus, T. Blinstrubas, dr. V. Šimaitis, L. Šimutis, J. Talalas, J. Zuris, dr. K. Valaitis, M. Vaidyla.

Šie tautiečiai pastėmė teisėjų pareigas, diktatoriška tvarka save pasiskyrė visagaliais tautos išgelbėtojais. Kazin, šalindami gabius su iniciatyva patriotus Lietu-

vius, kaip toll tie "diktatoriai" mano lietuviybėje Amerikoje pažengti. O gal jie kokių nors jėgų pasamdyti agentai sugriauti Amerikos lietuviuose vieningumą ir demokratinę santvarką? Atrodo, kad Amerikos lietuviams, ypač tiems, kurie smerkiami už apsilenkymą Lietuvoje, reikės naujos organizacijos... šalia Tarybos, Bendruomenės, VLIKo ar kitokių diktatoriškų teisėjais pasijutusių "tėvynės gelbėtojų"!

Mūsų Susivienijimas (be abejonės, ir katalikų bei komunistų) beviltiškai kovoja prieš narių mažėjimą, nes senieji miršta, o jaunimas į juos neįsirašo. Sako, 1964 m. mirė 303, 1965 -- 302, 1966 -- 296. Naujų pernai įsirašė 316. Viso narių turi 9,706, SLA Sekretorė Pivaronienė sako: "Darbininkai dabar gauna gana geras apdraudas darbovietėse, ir tas

Tęsiama II psl.

Raimundas Miezelis, į Lietuvą vykstančios sportininkų grupės kelionės vadovas, New Yorko Kennedy aerodrome, Sabena centre, tvarko pašukutinius išskridimo dokumentus.

S. Narkėliūnaitės nuotr.

JIE IŠVYKO Į LIETUVĄ RUNGTYNIAUTI

Atkelta iš 1 psl.

Krepšininkus treniravo išvykos į Lietuvą vadovas Rimantas Dirvonis, nuo pat atvykimo Amerikon (1949 m.) aktyviai reiškiąs Amerikos liet, sportininkų eilėse.

Komandos varžovais buvo kombinuotas penketukas, kurio pagrindą sudarė S. Amerikos liet, meistris -- Nerles komandos "žvaigždės": A. Varnas, A. Žvinakis, A. Jasevičius, A. Jankauskas, papildyti amerikiečiais, jų tarpe ir garsiuoju J. Eagan, Loyolos un-to (1963 m. Amerikos čempiono) rinktinės nariu. Į Lietuvą vykstančioji komanda čia atrodė dar gerokai nesusižaldusi ir tik protarpaisis parodydavo neblogų derinių. Taip pat matėsi ir nervuotumas, kurį čia stengėsi sukurstyti visokle "veiksniui", vykdę stiprią krepšininkų atkalbinėjimo vykimui į Lietuvą akciją.

Pirmasis kėlinys baigėsi 48:27 "raudonųjų" (kombinuotos) komandos naudai. Vėliau, atvykus į Lietuvą vykstančiosios komandos centrui J. Janky-Jankauskui, vartdas kiek pagerėjo, bet vistiek laimėjo "raudonieji" 102:87. Rungtynėms teisėjavo J. Valaitis.

Tos dienos vakare dar buvo susirinkta išleistuvių pobūviui pas A. Juškį, Palos Parke, Ill.

KOMANDOS SUDĖTIS

Aloyzas Razutis, 21 m., amžiaus, 190 cm ūgio, gimęs Vokietijoje. Studijuoja CLA universitete, Los Angeles, kur mokosi chemiją.

Romas Gudas, 26 m., 175 cm., gimęs Kaune. Gyvena Toronto mieste, Kanadoje. Studijuoja anglų kalbą Kornelio kolegijoje, kur žaidžia kolegijos rinktinėje. Trejį metų iš eilės patenka į S. Amerikos liet. krepšinio rinktinę. Gynikas.

Jurgis Janky-Jankauskas, 19 m., 200 cm, gimęs Chicagoje. Studijuoja Daytono un-te ir žaidžia už to universiteto rinktinę. 1966 m. buvo išrinktas į JAV vid. mokyklų rinktinę. Centro puolikas.

Daumantas Pranas Miniotas, 24 m. 190 cm. Gimimo vieta -- Tauragė. Šiemet baigė Pittsburgo Duquesne un-tą. Atstovavo to un-to krepšinio rinktinę. Dabar dirba kaip draudimo bendrovės atstovas. Puolikas.

Romas Minkaitis, 21 m. 183 cm., gimęs Vokietijoje. Gyvena Chicagoje ir žaidžia krepšinį už Illinois un-to Chicagoje rinktinę. Ten studijuoja elektros inžineriją. 1965 m. išrinktas geriausiu to universiteto žaidėju.

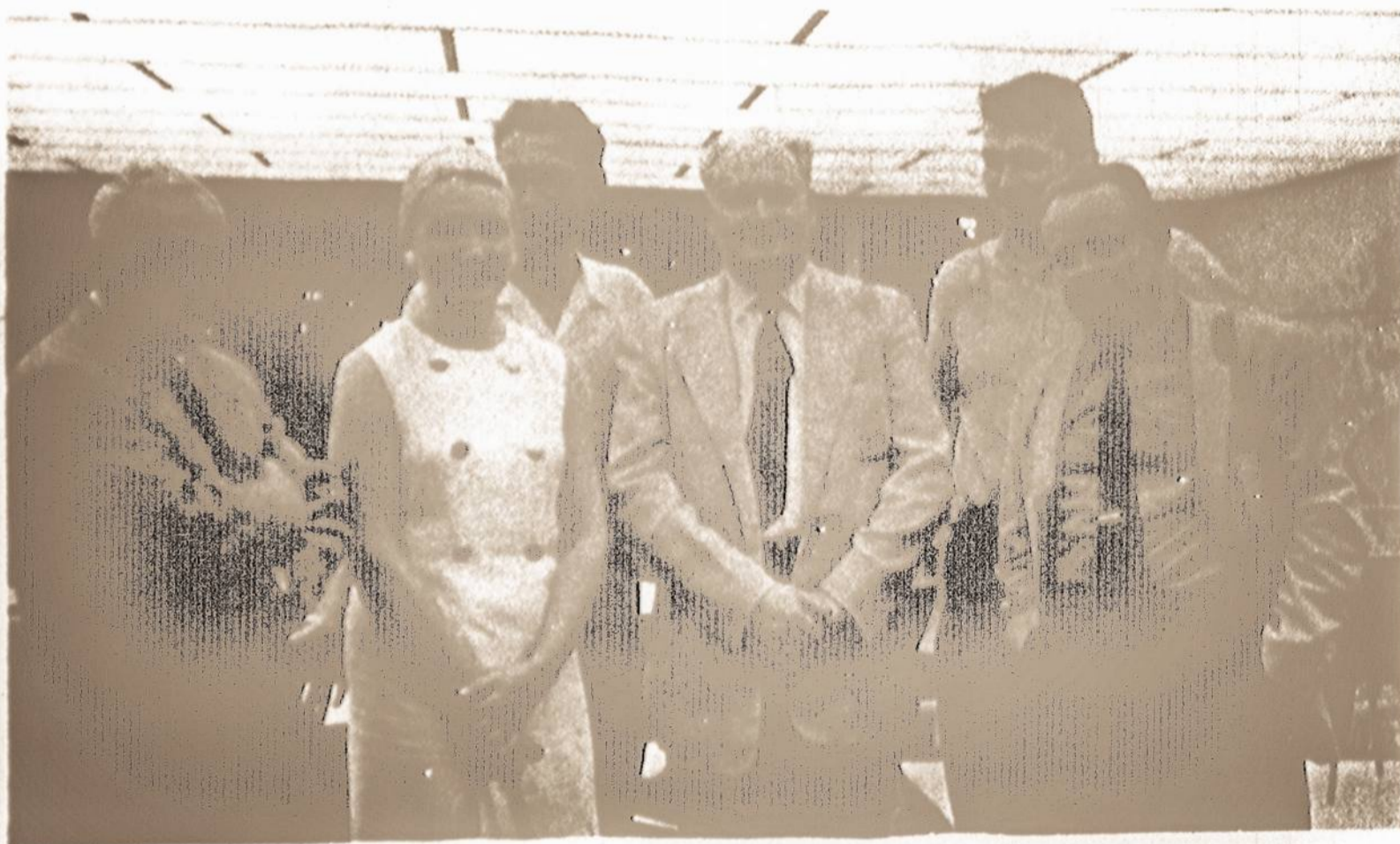
Valteris Jansonas, 23 m. amžiaus, 200 cm., iš Clevelando. Hiram kolegijoje Clevelande studijuoja vokiečių kalbą. Centro puolikas.

Antanas Sepetavičius, 21 m. 195 cm. iš Chicagos. Studijuoja Carroll kolegijoje Montanoje prekybos mokslus, kur žaidžia už universiteto rinktinę. 1966-67 metų mažųjų kolegijų Amerikos geriausio penketuko narys. Puolikas.

Antanas Jankauskas, 29 m. 195 cm., gimęs Argentinoje. Tėvai atvykę iš Vil-

VIRŠUJE: Prieš lipdami į lėktuvą, krepšininkai su šiuo plakatu nusifotografavo savo įdomios kelionės atminimui.

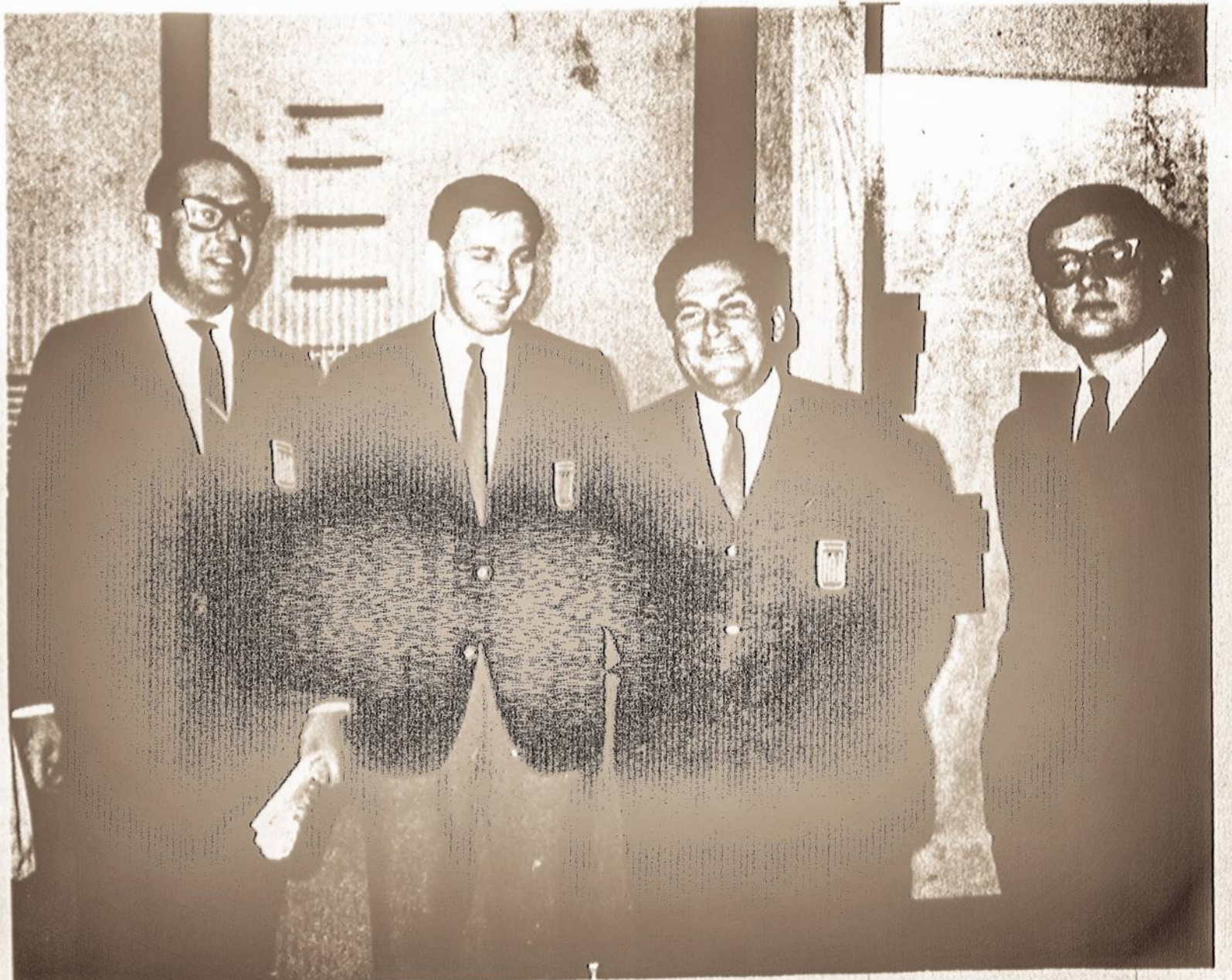
S. NARKĖLIŪNAITĖS NUOTRAUKOS

niaus. Dabar gyvena ir studijuoja statybos inžineriją Ventura kolegijoje Californijoje. Yra žaidęs Argentinos lietuvių Kovo komandoje ir Argentinos rinktinėje, kurią atstovavo susitikimuose prieš Prancūziją, Ispaniją ir Italiją. Puolikas.

Jonas Kaunas, 34 m. 180 cm., gimęs Jurbarke. Gyvena Chicagoje ir baigė statybos inžineriją Illinois un-te. Amerikos lietuvių krepšinyje reiškiąs nuo 1950 m., daugiausia žaisdamas už ASK Lituanicą. Gynikas.

Rimantas Dirvonis, 37 m. iš Kauno. Baigė Illinois un-tą ir dirba kaip geležinkelų inžinierius. Ilgameitis S. Amerikos rinktinės žaidėjas, S. Amerikos liet. krepšinio rinktinės į P. Ameriką kapitonas.

Be šių, kaip palydovai, su komanda dar važiuoja: R. Mieželis, dr. Byla-Bylaitis, A. Janulaitis, R. Babickas, A. Juškys.

KAIRĖJE: Po to, kai lėktuvas pakilo su krepšininkais, Sabena laukiamajame būrys juos išlydėjęs jų dar dailiosis išpūdėtais. Iš k. į d.: dail. V. K. Jonynas, Šaltūviėnė, Gureckas, J. Valaitis, A. Šalčius ir A. Macionis.

APAČIOJE: Vartdas iš išleistuvių dail. Jonyno studijoje - su išvykstančiais į Lietuvą Romas Misiūnas, N. Y. Šviesos-Santaros valdybos narys (d.). Kairėje - A. Juškys, dr. Byla-Bylaitis. Jų viduryje stovintio krepšinio pavardės neapėta sužinoti.

VIENYBĖ, 1967 m. rugpiučio 18 d.

Publicistinis dekadansas

S. m. liepos 29 d. Chicagos Draugas 2 dalyje str. "Kultūriniai ryšiai ir Expo 67" Jonas Aistis rado reikalinga pareikšti savo retoriką, kuri pasirodė tokia pat dekadentiška, kaip ir jo poezija. Jo poezijos nuotaikos Maž. liet. tarybinė enciklopedijoje apibūdinamos kaip "nuovargis, išsekimas, artėjančios buržuazijos žlugimo nuojauta, susipina su romantiškais Lietuvos praeities vaizdais, idiliškiu seno kaimo peizažu".

Kapočiaus enciklopedija sako, kad J. Aisčio talentas reiškiasi sugebėjimu mažus dalykėlius "suauti" su dideliais įvykliais. Mažmozių "suaudimas" su svarbiais įvykliais ypač pasireiškė minėtajame jo straipsnyje. J. Aistis toj parodoj nebuvo, o tik iš nuotraukų Vienybėje padarė tiesiog eschatologiškas išvadas. Mat, visi Lietuvos meno ir valdžios atstovai gražiai apsirengę ir susišukavę, jų švarkuose mašas-tinės apikaklės ir rankogaliai, o L. Diržinskaitė, užs. reik. ministerė, kalbėdama su Adele Battalene, šypsosi, nors to šypsio be papildinamo stiklo nematyt. Alb. Laurinčiuko išvaizda jam primena kaimo kalliadirbį, ar arklių guldytoją. O man J. Aisčio atvaizdas Amerikos lietuvių enciklopedijoje primena dažnai restoraną lankantį miesčionį, kurio nosis ne vien panaši į bulvę, bet ir mėlyna, bet kas iš to, kad jam Laurinčiukas primena kalliadirbį ir arklių guldytoją, o man J. Aistis - restorano mėgėjas su pamėlynavusia nosimi! J. Aisčiui nepatinka, kad scenoje solistas Daunoras atrodo itališkai, o solistė Saulevičiūtė - rusiškai. K. Donelaičiui patiko "vyžoti nabagai".

Kas dabar daryti, ko klausyti ir kaip lietuvius artistus aprenkti, išleidžiant juos į sceną, kad "lietuviškumas neišsikvėptų, kaip iš atkišto butelio alus". Prašosi išvada, kad lietuvių solistai turi rodytis scenoje vyžoti ar naginėti, pakulinėmis kelnėmis, drobiniais marškiniais; tuokart bus išlaikytas lietuviškumas ir tautinė ambicija, kuri Aisčiui valdenasi kaip didžiausia dorybė.

Aistis skeptiškai žiūri į Saulevičiūtės "gymį", į jos lietuviškumą, nors jo paties pavardė yra aiškiai slaviška: Aleksandravičius, Aleksandrovič. Saulevičiūtės pavardės šaknis yra visai lietuviška - saulė.

Aisčiui atrodo, kad E. Kardelienė didžiai nusikalto ir

paklydo, kai familiariškai kalbėjosi su Vilniaus miesto burmistru Vildžiūnu ir bakėnojo jo žetonoto švarko atlapą. Mat, jam atrodo, kad Vildžiūnas esąs susitepęs savo brolių krauju ir todėl nevertas Kardelienės familiariškumo.

Aistis, prieš ištiesdamas ranką, Vildžiūną paklaustų, ar jis nėra praeityje sutepęs rankų savo brolių krauju, ir pateriška klausia, ar Vienybės Girnakaiui žinoma, kad 1941 m. VI, 22 d. Vildžiūnas per naktį dirbo - rengė išvežimus, vadinas, susitepė savo brolių - lietuvių, lenkų, žydų, rusų - krauju. Jei Aistis sveikai galvotų, tai turėtų ir JAV-se, prieš ištiesdamas kuriam nors lietuviui ranką, paklausti ar tasai nesutepęs brolių krauju.

Visi žmonės yra mums broliai be atodairos į jų tautybę ir rasę. Karų ir revoliucijų eigoje dažnai kam pasitaiko "rankas susitepti". Ir sunku pasakyti, kas kruvinas - revoliucionierius komunistas ar reakcionierius fašistas, nacionalistas, Rusų emigrantas filosofas N. Berdiajev rašė, kad reakcijos esančios kruvinas už revoliucijas. Tegu Aistis įrodo, kad Berdiajev klysta...

Aistis liguistai, dekadentiškai aukština savigarbą, o savigarbą yra savimylės, egoizmo atmaina. Egoizmą, savimylę į aukščiausias etines vertybes kėlė Nietzsche, ir Hitleris tą filosofą aukštai vertino ir jo "etika" vadavosi savo valstybinio darbo praktikoje...

Savo straipsnį Aistis pradeda teigimu, kad "iš kultūrinio bendradarbiavimo jis nematęs nei išganyto ten, nei pražūties čia". Svarbiausia - savigarbą ir ambiciją ir J. Kardelis Neprikli. Lietuvoje (S. m. VII, 26 d.) atakavo Girnakai, kuris, jo manymu, tai Kiznis ir Narkėliūnaitė, o pagal Aisčio teoriją tai galima Girnakaiu vadinti Kardelis plus Kardelienė, nes Kardelienė "sunkiai nusikalto familiariškai kalbėdama su Vildžiūnu, mat, ji per tai savigarbą, o su ja prarado viską", o Kardelis savo žmonos N. L. nesubarė, taigi pritarė jos "kriminalui". Kardelis puola Girnakai, kurs yra už jį stipresnis žurnalistas, Kardelis tame pat straipsnyje giria bendravimą su Lietuva, bet tik pagal "daugumos nustatytą formulę", t. y. bendrauti su savo tautiečiais, bet ne su okupanto atstovais bei "kvailingais", o jo žmona pabendravo su Vilniaus burmistru...

LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO PIKNIKE rugpjūčio 6 d. Scenoje - grožio karalienė ir geriausias šokėjas išrinkti komisija: P. Wytenus, orkestro vedėja Gutauskaitė, Arbatauskas, dail. J. Juodis, dr. J. Stukas ir kiti.

Gražuolės titulą laimėjusi Kastutė Umbrazaitė (viduryje). Jos kairėj dail. J. Juodis, dešinėj Arbatauskas ir dr. J. Stukas.

Pikniko dalyvės, laimėjusios premiją už gražiausiai papuoštą stalą.

J. Valaičio nuotraukos

Mums atrodo, kad jokia dauguma neturi teisės mažumai primesti savo blogą valią ar galvojimo klaidas... Ar ta kardelinė dauguma nebus tas pats, kas ir ta "dauguma", kuri valdė Lietuvą nuo 1926. XII, 17 d. perversmo, ir kokią daugumą Lietuva turi šiuo metu...

J. KLOVAS

Didžiulis, tradicinis

"Lietuvos Atsiminimų" RADIO ir "RŪTOS" PIKNIKAS

rengiamas New Jersey lietuviams, įvyks

Sekmadienį 1967 m. rugsėjo (Sept.) 10 d.

ROYAL GARDENS PARKE
990 E. Hazelwood Ave., Rahway, N.J.

Pikniko pradžia 1 val. p.p. • Programa 3 val. p.p. • Šokiai nuo 4 val. p.p. • Įėjimas \$1.50.

Šokimo kontestai, išlaimėjimai, kiti įvairumai, lietuviškų valgių bufetas.

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT!
Visus maloniai kviečiame!

Dr. Jokubas J. Stukas, Dir.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visats reikalats kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas

Virginia 6-1800

AFTON TOURS EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

RUGSĖJO - SEPTEMBER - 4 D.

\$ 740 GRUPĖMIS

APMOKA VISAS IŠLAIDAS: KELIONĘ, MAISTĄ, PERVAŽIAVIMUS Į IR IŠ AERODROMŲ, MIESTŲ APŽIURĖJIMĄ, GERIAUSIA PROGA NŪVYKTI Į VILNIŲ, APLANKYTI SAVUOSIUS, PORĄ ŠAVAICIŲ PAVIEŠĖTI PĀCIA PIGIAUSIA KAINA, PIGIAU NĖGU BET KADA NORS BUVO.

ŠIOS KELIONĖS YRA GRUPĖMIS, KURIOSE GALI DALYVAUTI KAS TIK NORI, NEREIKIA BŪTI KOKIO NORS KLUBO NARIU AR ORGANIZACIJOS VEIKĖJU.

JŪS SKRISITE Į MONTREALI, SĖSITĖ Į DIDŽIAUSIĄ SPRAUSMINĖLĖKTUVĄ AIR CANADA, IR IŠ TEN SKRISITE TIESIOG Į MASKVĄ. TRIS DIENAS PRĀLEISITE SOVIETŲ SOSTINĖJE. TEN BŪSITE PO VISĄ MIESTĄ IŠVEŽIOTI. IŠ MASKVOS SKRISITE Į LENINGRADĄ, PRĀLEISITE TRIS DIENAS ŠIAME GRĀŽIAME ISTORINIAME MIESTE. PASKUI DVIEM SAVAITĖM Į LIETUVĄ, Į GRĀŽŪJĮ VILNIŲ IR KITAS LIETUVOS VIETOVES.

M O D E R N I Š K A S I S

VILNIUS

KELIONĖJE APTARNAVIMAS PIRMOS RŪŠIES, VIEŠBUČIUOSE KAMBARIAI SU PRIVATIŠKOMIS MAUDYNĖMIS.

ILGAI LAUKTAM VIZITUI Į LIETUVĄ PASIRINKITE KELIONEI PATOGIAUSIĄ LAIKĄ, VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS, TODĖL KUO GREIČIAUSIAI REGISTRUOKITĖS, SU REZERVACIJA MALONĖKITE SIŪSTI RANKPINIGIUS - \$100,00.

MES PARŪPINAME VIZAS

21 DIENOS EKSKURSIJAI PRAŠYKITE INFORMACINĖS KNYGELĖS NEMOKAMAI

SPECIALIZING IN
FOREIGN TRAVEL

afton tours, inc.

1776 Broadway, New York, N.Y. 10019

Telefonas PL 7-9595

SONYA SOKOLOV, Direktorė

PRANAS SPŪDIS APIE APSILANKYMĄ LIETUVOJE

Rugpjūčio 5 d. Woodhaven, Spūdžių namuose, įvyko pobūvis, skirtas Pranui Spūdžiui, kuris su grupe lietuvių buvo išvykęs į Tarybų Lietuvą.

Po užkandžių ir išgėrimo, jo artimieji, o ypatinai jo žmona Bronė, džiaugėsi, kad Frankis sugrįžo sveikas ir drūtas, SLA išdėstė E. Mikužiūtė po užkandžio pirmininkavo ir pakvietė visą eilę svečių, kurie taip pat džiaugėsi, kad Pranas laimingai suvažinėjo.

Po visų sveikinimų ir patų šeimintinkas — Pranas Spūdis padarė pranešimą. Pareiškė, kad vykęs į Lietuvą ne kokios propagandos prieš sovietus skelsti, bet aplankyti saviškius, Pagražių kaimo, Silavoto, Prienu. Svarbiausias gi jo kelionės noras tai aplankyti tėvų kapus, ant kurių jis su savo sesute pastatė jiems paminklą.

"Bet tikėsite, ar ne -- apsirikau... Nuvykęs į Vilnių, sužinojau, kad nei vienas turistai nebus išleidžiamas pas savuosius!" — pradėjo Pranas ir toliau jis taip pasakojo:

Tiesa, kaip mes važlavome orlaiviu — visu keliu — komunistų simpatikai džiugavo, kad jie laisvai, kur norės, ten važinės po Lietuvą. Aš tikėjau, kad, jeigu jie važinės, gal prie progos ir man susidarys galimybė nuvykti į Pagražių kaimą į Silavotą.

Liepos 13 d. pasiekėme Copenhagen, o iš čia --

tiesiai išvykome į Maskvą. Maskvos aerodrome mus pasitiko Justas Paleckis, buvęs Tarybų Lietuvos prezidentas, Mes visi, kurių buvo 39 lietuviai, pasisakėme, kad mes norime pamatyti saviškius, kaip jie gyvena. Jis labai paabejojo, ar mes galėsime vykti į kolūkius pas saviškius.

Mano bendra keleiviai iš Pittsburgh, Philadelphia, New Jersey ir Connecticut ir net vienas floridietis ėmė mane "gązdinti", kad aš tai nematysiu Pagražių kaimo, Silavoto ir Prienu...

Vilniuje mus labai iškilmingai pasitiko. Apdovanojo mus gėlėmis. Muzikantai grojo maršus. Vieni verkėme iš džiaugsmo, kiti bučiavosi su vilniškiais — komiteto pareigūnais... Tai scena, kurios užmiršti nebūs galima...

Tuoju mus susodino į "bosus" ir nuvežė į "Gintaro" viešbutį. Viešbutis erdvus, modernus, turi 800 kambarių, penkių aukštų.

Po vakarienės gavome įsakymą, kad visi užsiregistruotume ir savo pasus viešbučio raštinėje, o mums "Gintaro" viešbučio pareigūnai išduos tam tikrus liudijimus, kad mes jau esame jo gyventojai. Tačiau mes visą padarėme. Bet aš pradėdau teirautis, ar aš galėsiu rytoj vykti į Pagražių kaimą? Viešbučio patarnautojai slūgėta mane pas Inturisto direktorių Sutką. Jį užklausiau, kaip bus su rytojumi. Ar aš galėsiu išvykti pas saviškius?

Jis suramino: pakalbėsime ryt rytą...

Ziūriu ir mano bendrakeleiviai nesmagiai jaučiasi — vaikšto nusiminę, bet visi laukia rytojaus... Veik neužmigau — rūpinausi... Ryta sutinku Sutką: "O kaip? Ar gausiu nuvykti pas saviškius į Pagražių kaimą?"

"Broleli, nežinau" — atsako Sutkas ir pataria man nueiti pas generolą Karvelį. Susirandau ir jį: "Kaip manai, generale, ar galėsiu nuvykti pas saviškius?" Generolas Karvelis patylėjo ir sako: "Nei Nega-lėsi..."

"Tai kodėl?" aš klausiu. "Duotas įsakymas, kad nei joks turistai negali iš Vilniaus išvykti. Jeigu jis turi giminį, tai giminės gali atvykti pas jį. Įsakymas yra visiems ir jį reikia vykdyti", pridūrė gen. Karvelis.

Pagalvojau sau: jeigu visiems vienoks įsakymas, tai aš čia vienas prieš vėją, nepapildau... Iššaukiau visus savo gimes ir savo žmonos gimes pas save. Jų atvyko apie dešimtį asmenų. Pasikalbėjome, pasi-važiavome; vien kiti gyvenimą nusiapasokojome. Vienu žodžiu, šiek tiek su giminėmis pasiūnučiuvo-me. Tik savo motinos kapo negalėjau pamatyti. Gerai, kad mano sesutė atnešė man paminklo nuotrauką! Ačiū jai...

Vilniuje išbuva penklas dienas. Per tas penklas dienas aplankiau netoli

Brooklynietis Pranas Spūdis (viduryje) su savo artimaisiais Vilniuje prie "Gintaro" viešbučio. Su Pranu — jo sesuo Ona Mieldakienė, jos du sūnūs ir dukra bei anūkės. Pirmoji iš kairės — Prano žmonos Bronės sesuo Magdė Uleckienė. Tarp Prano ir jo sesers — Spūdienės brolio dukra Ramanauskaitė.

Vilniaus kolūki, kuriame augina pamidorus ir agurus. Geriausiai įrengtas. Kolūkiu pirmininką užklausa, kiek čia paprastai darbininkai uždirba.

Jis atsakė: "Aštuonias-dešimt rublių mėnesį". "O kiek pats uždirbi?," paklausiau kolūkiu pirmininką. Jis man neatsakė. Tik tiek pridūrė, kad gaunas gale metų premiją nuo penkių iki septynių rublių. Aš daugiau apie algas jo ne klausinėjau.

Nežiūrint, kad algos mažos, kalbant su giminėmis iš kolūkių, jie nedėjavo ir senos tvarkos neraudojo. Jie pripažino, kad lygybės principas, nors ir su dideliais trūkumais ir sunkumais, įgyvendinamas. Mes atsimename, kaip buvo, kai dvarponiai ir ūkininkai viešpatavo. Kumečiai vargo dvaruose. Bernal ir mergos, piemenys vargo pas ūkininkus. O ką bekalbėti apie mažažemį ir daržininką. Menkute algą per metus uždirbamas jų savo reikalams išleisčia, išvargęs visus metus, eina pas senus tėvus namo, o ir ten duonos nėra.

O ką jau kalbėti apie piemeniukus. Tai vargo pelės. Dabar to nėra. Kolchozininkai gauna pinigų, turi butus, karvę ir vieną kitą kiaulę, turi daržus. Atvyko pas mane į Vilnių, atsivežė sūrį, sviesto ir lašinių. "Gintaro" viešbutyje paūžėme geriau, negu pirmą kaime gyvendami!

Kolūkiečių vaikai lanko mokyklas. O mokyklų yra visur, ir jau nuo pradinės mokyklos vaikai mokosi net kelias kalbas. Vilniuje, kur beiešiotum, patarnautojai kalba lietuviškai, rusiškai, angliškai, lenkiškai. Aš Vilnių pažinojau, kai aš buvau Lietuvoje. Tai buvo lenkiškas miestas. O dabar Vilnius sulietuvėjęs. Aš esu tikras, kad kas tą santvarką norėtų iš jų atimti

ir gražinti seną, žmonės kovotų už ją, nes jie geriau gyvena dabar, negu pirmiau.

Man pasakojo mano giminaičiai, kad viener ar kitur ir prie dabartinės tvarkos bernal susikibdavo... Vienur kitur lengvai juos pabausdavo kalėjimu, kartais ir jų neteisinti liudininkai kartu su kaltininkais į kalėjimą patekdavo. Tokių atsitikimų būdavo ne vienas, bet dabar tokių muštynių niekur negrdėti.

Daug dar galima būtų kalbėti, bet aš žinau, kad aš tik turistai ir ten savo tvarkos neketinu įvesti. Buvau dėkingas už viską, bet man asmeniškai nepatiko, kad žmogus, už savo sunkiai uždirbtą centą vykęs į Lietuvą ir negali net pamatyti savo kaimo, savo tėvų kapų. To tai per daug. Kas taip patvarkė, ir patys sau kenkia ir Lietuvai kenkia, nes mes išvažiuojame iš Lietuvos su širdgėla.

Kitas dalykas, tai radijo stočių kova prieš Ameriką. Kaip pradeda šnekėti, tai visokiom kalbom duoda ir duoda, kad negrai visur darbuose tris keturius kartus už baltuosius mažiau uždirba, kad negrai į gėtus "suvaryti," badauja. To negrai, girdi, nepakenčia apsiginklavo ir kelia "revoliuciją".

Tai tikra nesąmonė. Grynas melas! Geri negrai nėra mokyklų ir namų deginti, bet eina valkata, plėšikai, kurie pirmiausią plėšia degtinės sandėlius. Štorks elgesys — paprastas kriminalas, o ne kova už teises. Klausydamasis tokių nesąmonių per radiją, net galvojau sau, kad dabar, kai abi didžiosios valstybės reikalingos darnaus gyvenimo, tokios transliacijos nieko gero nežada.

DALYVIS

Dalis draugų ir artimųjų, kurie, Pranui Spūdžiui sugrįžus iš Vilniaus, buvo sušėję Spūdžių pastogėje pasiklausti išpūdžių. Jų tarpe Petrašiai, SLA sekretorė Pivaronienė, SLA išdėtininkė E. Mikužiūtė, dail. N. Jasiukynaitė, Buivydas, adv. Stephen Bredes ir kiti.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

RADIO AIDAS T.V. LAB.

SPALVOTI IR PAPRASTI T. V.
RADIO STERIO IR PAPRASTI
VESINTUVAI (AIR CONDITIONERS)
MAGNETOFONAI (TAPERECORDERS)
TAISYMAS IR PARDAVIMAS

SPAUDOS KIOSKAS
J. BUBLAITIS Tel. HI 1-7747 J. PASUKONIS

94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421

Republic LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.

Tel. EV 7-2089

Stebėtojo pastabos

Atkelta iš 5 psl.

pakerta kelius naujems nariams gauti. Finansiškai Susivienijimas, tačiau, stovi geriau negu gerai.

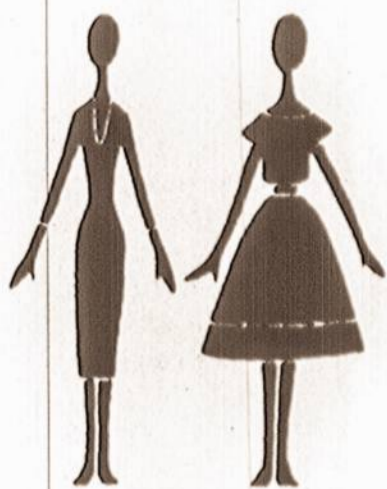
Senieji Amerikos lietuviai prisimena, kas nutiko su jų puse milijono dolerių, patriotiškai sudėtų Lietuvos Atstatymo b-ve. Todėl teisėtai klausia, kas ateityje nutiks su telkiamu milijoniniu Lietuvos fondu? Jis dabar turįs 1580 narių (čia įskaitoma ir mirę), o reikalų tvarkymas, pagal valdybos pranešimą, "yra patikėtas visuotinis LF narių susirinkimo slaptu balsavimu išrinktai tarybai ir finansų komisiškai." Sakysime, nariai vienas po kito toliau mirs, tat po 20, ar kiek metų, koks bus užtikrinimas, kad to meto taryba ir finansų komisija, kaip daugelis mūsų pašalpinų draugijų ir klubų jau padarė, nenuspręs fondą likviduoti ir pinigais pasidalinti? Dabar kapitalo esama 360 tūks. dol., kurių 101 tūks. investuotas į sėrus, davusius pernai 8-tą nuosimtį. Lietuviybės reikalams fondas jau išdalino apie 20 tūks. dol. ir šiemet planuoja išbarstyti 12 ar 15 tūkstančių.

Katalikų Susivienijimo organas Garsas mini 50 metų sukaktį. Pradėjo eiti Vienybės kaimynu Brooklyne 1917 metais. Pirmuoju redaktoriu buvo L. Šimutis, o per 41 metų redaguoja M. Zujus. Garsas gali didžiulius, kad organizacijos reikalams paskiria daugiau vietos, negu SLA organas Tėvynė, kurį redaguoja visais atžvilgiais nesuprantas redaktorius iš "naujųjų".

Niekas neištyrė, kodėl nepriklausomoje Lietuvoje atsirasdavo jaunime komunistų. Apie mirusį kultūros ministrą Juozą Banaitį, pavyzdžiui, sakoma: Baigęs Kauno konservatoriją Kaune 1936 metais, mokytojavo Kauno trečiojoje gimnazijoje. Partijon įstojo dar 1933 metais.

Ukrainų veikėjas Vokietijoje, prof. Korčiuk pareiškė: "Kontaktai su tėvyne ir pas mus jau virto pirmos svarbos politiniu klausimu. Nuomonės įvairios. Kai kurios grupės ryšius visai atmėta, kitos mano, kad ryšiai teigiamai veiktų gyvenimą Ukrainoje".

KAS TINKA IR NETINKA MOTERIMS:

AUKŠTAI IR LIETSAI

Netinka: siauros, aptemptos suknelės su giliu kaklo iškirpimu. Išilginiai raštai. Pailgos sukirpimo linijos.

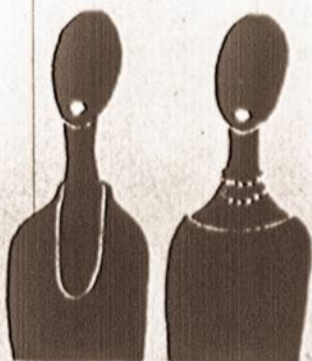
Tinka: raukti, klostyti ir klostyti sijonai. Platus diržas. Apvalus kaklo iškirpimas. Stambūs raštai. Drabužiai neturi būti per ilgi.

APKŪNIAI FIGŪRAI

Netinka: raukti, pusi sijonai. Pustos palaidines ir rankovės. Skersinės siūlės. Medžiagos su ryškiais, stambiais raštais.

Tinka: laisvos, prigludusios, liemens nepažeidžiančios, neryškių spalvų, rašto, paprasto sukirpimo suknelės. Ruožai iš ilginiai, rankovės, stambūs kaklo iškirpimas, pailgos

PER ILGAS KAKLAS

Netinka: pailgas iškirpimas arba pailgi papuošalai.

Tinka: iškirpimas, kuris daro kaklą trumpesnį (horizontalus išplovimas arba aukšta apykakle).

Knight Cap

AUGUST TRAUN, Sav.
LIETUVIŲ RESTORANAS
Jauki atmosfera

UŽKANDŽIAI   ĮVAIRŪS
PIETŪS   ŽUVIES
VAKARIENĖ   PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut Street
Philadelphia

Park Florist

Gėlės pristatomos i bet kurias pasaulio vietas.

Mr. and Mrs. Matthew MAŽEIKA
80-15 JAMAICA AVENUE Woodhaven 21, N. Y.
Virginia 9-3112

RAY'S LIQUOR STORE

Phone Virginia 3-3544

Didelis pasirinkimas įvairių importuotų gėrimų

Žemos kainos

Joseph Misūnas
103-55 Lefferts Blvd.
Richmond Hill, N. Y.

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.
Tel. Virginia 6-9519

FRANAS BRUČAS
Savininkas

ADVOKATAS C. A. VOKET (VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Japkson Heights, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Greita Pagalba

Nenusimink, gausi pagalba. Vaistai, kurių ilgai laukėm nuo reumatizmo, rankų ir kojų tirpimo, jau yra.

Tuoj slusk šį skelbimą, šiuo adresu:

ROYAL PRODUCTS
NORTH STATION
P.O. Box 9112
Newark 4, N. J.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.
Koplyčia laidotuviams Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME
A.L.B. BALTRŪNAS-BALTON
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA
UNDERTAKER AND EMBALMER
JOSEPH J. GARSZVA, Jr.
231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

VIENYBĖ

* DR. K. VALIŪNUI, VLIKO pirmininkui, padaryta akių operacija. Ligonis sveiksta.

* DAIL. NATALIJA JASIUKYNAITĖ rengia savo paveikslų parodą The Pen and Brush Club galerijoje, 16 East 10th St., New Yorke. Paroda užtruks nuo rugsėjo 6 iki 15 dd. Parodos atidarymas ir priėmimas rugsėjo 6 d, nuo 3 iki 9 val. Galerija atdara kasdien nuo 1 iki 5 val. p. p. Tai jau kelinta iš eilės dailininkės paroda to Klubo galerijoje. Dailininkė maloniai kviečia New Yorke lietuvius parodą lankyti.

* DEMIE JONAITIENĖ su vyru Tomu ir dukra Aldona savaitelį laiko buvo išvykusi į Montrealo expo 67.

* GEDIMINAS JANULEVIČIUS, anksčiau gyvenęs Australijoje, o dabar Worcester, Mass., neseniai lankėsi Vienybėje ir čia papasakojo apie savo įsteigtą Dariaus-Girėno Aero Fondą Australijoje, kurio tikslas buvo vis populiarinti ir įvykdyti žymiųjų didvyrių testamentą. Janulevičius atvykęs į Ameriką yra aplankęs lietuvių kultūrinius centrus įvairiuose miestuose ir visur radęs didelio entuziazmo iš jaunimo steigti Lituanicos Aero Klubo skyrius. Janulevičius yra buvęs lakūnas Nepriklausomoje Lietuvoje. Susidomėjusieji jam gali rašyti šiuo adresu: 16 William Street, Worcester, Mass. 01609.

* PRANAS NARVYDAS, liepos 15 d. sulaukė 80 m. amžiaus. Šiuo laiku serga ir gydomas Luteronų ligoninėje.

* DR. VACLOVAS IR EMILIJA ČEKAI iš Woodhaven, N. Y., rugsėjo 1 d. išvyksta į Vokietiją, Prancūziją, Italiją ir Šveicariją.

IŠTEKA TERESĖ ATKOČAITYTĖ

Teresė Atkočaitytė

Š. m. rugsėjo 16 d. išteka Teresė Marija Atkočaitytė, Elenos ir Jono Atkočaičių dukra ir plačiai žinomos P. Atkočaitienės anūkė. Teresė išteka už Stephen J. Scola, su kuriuo ji susipažino, lankydama St. John's universitetą Brooklyne. Sutuoktuvės įvyks Our Lady of Perpetual Help bažnyčioje, Richmond Hill, N. Y. 10 val. ryto, o vestuvinė puota - Queens Terrace salėje, Woodside, New Yorke.

Rugpjūčio 13 d. Atkočaičių vasaros rezidencijoje Far Rockaway, N. Y., įvyko šaunus priešvestuvinis pobūvis, kuriame dalyvavo apie 60 svečių, jų tarpe jaunųjų tėvai ir kolegijos draugai, taip pat Petronėlės Atkočaitienės artimesni bičiuliai, savo laiku glaudžiai bendradarbiaję su jos mylimu vyru Petru Atkočaičiu, kuris mirė 1952 metais. Vėlonis buvo plataus masto visuomenininkas, gilus Lietuvos patriotas ir iš laikė vieną didžiausių stovyklų Brooklyne. Tad nenuos-

tabu, kad jaunosios Teresės Atkočaitytės priešvestuvinėje puotoje dalyvavo ir neseniai jos tėvukų draugai: Rokas ir Antanina Povilauskai, A. Karvelienė, Jonas ir Paulina Šimėnai, Bacevičiai, Klimienė, U; Bacevičienė, A. Lukienė su dukra Sefanija Hearn, Olcot-Arlauskienė, Penka, Mildred Mitchell ir kiti. Būsimoji nuotaka buvo gausiai apdovanota ir visiems yra labai dėkinga už atsilankymą į jos pagerbtuves. Ji taip pat dėkoja Jokubaičiams, Motuzams, p. Kaltneriams, Prūsaitienei, Vereckienei ir kitiems, kurie jai prisiluntė dovanų, nors patys tame pobūvyje negalėjo dalyvauti.

Jaunoji Teresė Atkočaitytė yra lankusi St. John's universitetą ir baigusi Berkeley Secretarial School, šiuo metu dirba vienoje didžiulėje bendrovėje New Yorke. Jos būsimasis vyras, Stephen J. Scola šiuo metu ruošiasi įstigti "Master of Arts" laipsnį anglų literatūroje.

Jonynaitė vežasi burlį krepšinių į newyorkiečių jiems suorganizuotas išleistas. Dešinėje - Gureckas duoda instrukcijas kitiems, kartu vykusiams.

J. Valaičio nuotrauka

Newyorkiečiai išlydėjo...

Atkelta iš 1 psl.

bonką vokiško Loewenbrau, kitų pagal pasirinkimą, Coca Cola, kurio gavę, svečiai juokavo, kad Lietuvoje negausią... ir prisiminė Vienybėje tilpusius iš Lietuvos grįžusiųjų išpučius. Sportininkų raginti nereikėjo. Prisdėjo nuotakai pakelti Šalčiuvienė, ir vaišės vyko dar sparčiau.

Dail. Jonynas atrodė kaip dvarininkas. Kaip paprastai, jis labai gyvas, šnekus, pasiūlė svečiams jaustis kaip namie. Tiems nereikėjo kelis kartus priminti, kad gali naudotis telefonu ir dar gauti estra užkandos ar gurkšni kitą... Telefonas buvo visą laiką užimtas.

Išlydėjusiųjų tarpe buvo ir tokių, kurie prašė šio sportininkų žygio per daug įpadanges nekelti, kad jiems, esą, nepakenktų iš kieno pusės, kodėl, neteko patirti.

Kiek plačiau teko pasikalbėti su ekskursijos vadovu Rimantu Dirvoniu. Labai įdo-

mus, pastabus, inteligentiškas, atviras, šalto būdo, gerai sportininkų ir išvykos rengėjų parinktas reprezentacijai. Jo sportininkai, kaip tikro vadovo, klausio ir jį gerbia. Iš profesijos, pasirodo, inžinierius, gimęs Kaune, bet vos trejų metų amžiaus iš Kauno išvežtas.

Dr. Jonas Byla, žmogus, jei norėtum supykinti, negalėtum, nė iš kantrybės, tur būt, niekas jo dar nėra išvedęs. Kuklus.

Kiek kitoks atrodė vienas labai aukštas gražus jaunuolis. Užkalbinau, Sako, lietuviškai nemokas. Tada, iš pavardės supratau, kad tai turi būti Walter Jansonas. Pralkabintas vokiškai - puikiai kalba! "Aa", sakau, "tai tavo tėvas ne lietuvis, o tik motina lietuvis, kiek girdėjau". "Taip", sako, "O kur vokiškai išmokai?" Pasirodo, kad H i r a m universitete studijuojas vokiečių kalbą. Net Dirvonis nustebė, kad savo grupėje ne tik angliš-

ka, bet ir vokiškai kalbantį lietuvi turi...

Po žodžių kita teko sumesti beveik su kiekvienu. Gaila, kad daugiau nebuvo progos pasikalbėti su Raimundu Mieželiu, kelionės vadovu ir kitais.

Per tokį trumpą laiką su sportininkais buvo daug norinčių pasikalbėti. Kai kurie įdavė savo pažįstamiems dovanų, pradedant meškerėmis, baigiant laiškeliu. O kai jiems atėjo laikas lipi į lėktuvą visi sutartinai nuširdžiai linkėjo laimingos kelionės ir sėkmės susitikimuose su Lietuvos sportininkais.

Šias eilutes baigus rašyti, jau gautos telegramos iš Lietuvos, kad sportininkai tų žemę pasiekė laimingai ir kad jie Vilniaus aerouoste entuziastingai su gėlimis pasitikti ir apgyvendinti "Gintaro" viešbutyje.

Dabar lauksime mūsų sportininkų sugrįžtant rugsėjo 5 dieną tame pačiame New Yorke International aerodrome.

Newyorkietis Vacys Steponis (kairėje), kuris pats neseniai yra lankęsis Lietuvoje, dalinasi savo kelionės patyrimu su į Lietuvą vykstančios krepšinių grupės dalyviais.

S. Narkėliūnaitės nuotr.